

Transliteration–Telugu

Transliteration as per Modified Harvard-Kyoto (HK) Convention
(including Telugu letters – Short e, Short o) -

a A i I u U
R RR IR IRR
e E ai o O au M (H or :)

(e – short | E – Long | o – short | O – Long)

k kh g gh n/G
c ch j jh n/J
T Th D Dh N
t th d dh n
p ph b bh m
y r l L v
S sh s h

(jn – as in jnAna)

rAma bANa-sAvEri

In the kRti 'rAma bANa' – rAga sAvEri (tALa Adi), SrI tyAgarAja sings the praises of the arrows of SrI rAma.

- P rAma bANa trANa Sauryam-
(E)m(a)ni ¹telupudurA O manasA
- A bhAmak(A)sapaDu rAvaNa mUla
balamula nEla kUla jEyU (rAma)
- C tammuDu baDalina vELa sura ripu
temm(a)ni ²cakkera panc(I)yaga kani
lemm(a)nucunu indr(A)ri palka
samayamm(a)ni lEvagA
sammatitO nilabaDi kOdaNDapu
jyA ghOshamul(a)Sanula jEsi tA
nemmadigala ³tODunu jUcenurA
nijamaina tyAgarAja nutuDagu (rAma)

Gist

O My Mind!

How shall I describe the protecting prowess of SrI rAma?

How shall I describe the protecting prowess of arrows of SrI rAma which made the main forces of rAvaNa, who coveted His wife, to bite the dust?

When lakshmaNa - His Younger brother - fatigued,
noticing rAvaNa fetching and distributing sweets, and then,
indrajit exhorted his forces to rise, and
as the forces rose considering it to be opportune moment,

SrI rAma, standing there with determination,
creating thunderbolts of twangs of His bow kOdaNDa,
looked at lakshmaNa – His trust-worthy companion.

How shall I describe the true protecting prowess of arrows of SrI rAma - praised by this tyAgarAja?

Word-by-word Meaning

P O My Mind (manasA)! How (Emi ani) shall I describe (telupudurA) (literally inform) the protecting (trANa) prowess (Sauryamu) (SauryamEmani) of arrows (bANa) of SrI rAma?

A O My Mind! How shall I describe the protecting prowess of SrI rAma which made (jEyu) the main (mUla) forces (balamula) (literally strengths) of rAvaNa - who coveted (AsapaDu) His wife (bhAmaku) (bhAmakAsapaDu) – to bite (kUla) (literally knock down) the dust (nEla) (literally earth)?

C When (vELa) lakshmaNa - His Younger brother (tammuDu) - fatigued (baDalina), noticing (kani) rAvaNa – enemy (ripu) of celestials (sura) – fetching (temmu ani) (temmani) (literally call for) and distributing (panci Iyaga) (pancIyaga) sweets (cakkera) (literally sugar), and then,

indrajit – enemy (ari) of indra (indrAri) – exhorted (palka) his forces to (anucunu) rise (lemmu) (literally get up) (lemmamanucunu), and as the forces rose (lEvagA) considering it to be (ani) opportune moment (samayammu) (samayammani),

He (SrI rAma), standing there (nilabaDi) with determination (sammatitO) (literally consenting), creating (jEsi) (literally making) thunderbolts (aSanula) of twangs (jyA ghOshamulu) (ghOshamulaSanula) of His bow kOdaNDa (kOdaNDapu),

He (tA) looked at (jUcenurA) lakshmaNa – His trust-worthy (nemmadigala) companion (tODunu);

How shall I describe the true (nijamaina) protecting prowess of arrows of SrI rAma, who is praised (nutuDagu) by this tyAgarAja?

Notes –

Variations -

¹ - telupudurA – poguDudurA.

³ – tODunu – tODanu. In the present context ‘tODunu’ seems to be appropriate.

References –

Comments -

² – cakkera pancIyaga – in the vAlmIki rAmAyaNa, there is no such mention – this seems to be poetical imagination of the bard.

Devanagari

- प. राम बाण त्राण शौर्य-
(मे)(म)नि तेलुपुदुरा ओ मनसा
अ. भाम(का)सपडु रावण मूल
बलमुल नेल कूल जेयु (रा)
च. तम्मुदु बडलिन वेळ सुर रिपु

ते(म्म)नि चक्रेर प(च्ची)यग कनि
 ले(म्म)नुचुनु इ(न्द्रा)रि पल्क
 समय(म्म)नि लेवगा
 सम्मतितो निलबडि कोदण्डपु
 ज्या-घोषमु(ल)शनुल जेसि ता
 नेम्मदि-गल तोङुनु जूचेनुरा
 निजमैन त्यागराज नुतुडगु (रा)

English with Special Characters

pa. rāma bāṇa trāṇa śaurya-
 (mē)(ma)ni telupudurā ō manasā
 a. bhāma(kā)sapaḍu rāvaṇa mūla
 balamula nēla kūla jēyu (rā)
 ca. tammuḍu baḍalina vēḷa sura ripu
 te(mma)ni cakkera pa(ñcī)yaga kani
 le(mma)nucunu i(ndrā)ri palka
 samaya(mma)ni lēvagā
 sammatitō nilabadi kōdaṇḍapu
 jyā-ghōṣamu(la)śanula jēsi tā
 nemmadī-gala tōḍunu jūcenurā
 nijamaina tyāgarāja nutuḍagu (rā)

Telugu

ప. రాము బాణ త్రాణ శోర్యీ-
 (మే)(ము)ని తెలుపుదురా ఓ మనసా
 అ. భామ(కా)సపడు రావణ మూల
 బలముల నేల కూల జేయు (రా)
 చ. తమ్ముడు బడలిన వేళ సుర రిపు
 తె(మ్ము)ని చక్కెర ప(జ్ఞీ)యగ కని
 తె(మ్ము)నుచును ఇ(స్వాగతా)రి పల్గు
 సమయ(మ్ము)ని లేవగా

సమ్మతితో నిలబడి కోదణపు
 జ్యౌ-ఫూషము(ల)శనుల జేసి తా
 నెమ్మది-గల తోరును జూచెనురా
 నిజమైన త్యాగరాజ నుతుడగు (రా)

Tamil

ప. రామ పా³నీ త్రాణ చెసణాయ-
 (మో)(మ)ని తెలుపుతు³రా ఓ మనసా
 అ. పా⁴మ(కా)సపట్ట³ రావண ముల
 ప్రాలముల నేవ కూల జ్ఞేయ (రామ)
 చ. తమ్ముడు³ ప్రాట³లిన వేణ లార రిపు
 తెమ్(మ)ని చక్కెర పంగు(శీ)యక³ కని
 లెమ్(మ)నుచను ఇంంత³(రా)రి పంక
 సమయమ్(మ)ని లేవకా³
 సమ్మతితో నీలప³ట³ కోత³ణ్ణట³పు
 జ్యా-కో⁴ష్ము(ల)శనుల జ్ఞేసి తా
 నెమ్మతి³-కాల తోర్టు³ను జ్ఞాతిచెనురా
 నీజమైన త్యాక³రాజు నుతుట³కు³ (రామ)

ఇరామ పానత్తిన కాక్కుమ తిరణె
 ఎన్నిచెనత తెరివిప్పోన్టా, ఓ మనమే!

(తను) మనావియె విరుమటుమ ఇరావణనిన ముల
 పలంకణొ మణ కెగావచ చెయ్యుమ
 ఇరామ పానత్తిన కాక్కుమ తిరణె
 ఎన్నిచెనత తెరివిప్పోన్టా, ఓ మనమే!

పిన్నోణ కణాత్త వేణొల, వానోర పకెవణ,
 కొణారచ చెయ్తు, చార్కకరాయయప పకిర్ంతణిక్కకణ్ణు,
 పుర్పపటెన (పటెకగ్నకు) ఇంతిరణ పకెవణ ఆణైయిట,
 (ఇతుతాను) చమయమెన (పటెకణు) పుర్పపట, (అవువేణొల)
 (ఇరామణు) ఉర్తియుటన నింఱు, కోతణ్ణటత్తిన
 నాణొలి ఇటికణొ ఎమ్మపి, తాను
 (తనతు) ఉర్ర తుణైయిణె నోక్కినొన్టా;
 ఉన్నమెయాన, తియాకరాశణు పోర్రువోనాకియ
 ఇరామ పానత్తిన కాక్కుమ తిరణె
 ఎన్నిచెనత తెరివిప్పోన్టా, ఓ మనమే!

పిన్నోణ - ఇలక్కువణ
 వానోర పకెవణ - ఇరావణన
 ఇంతిరణ పకెవణ - ఇంతిరచిత్తు - ఇరావణన మంతన
 ఉర్ర తుణె - ఇలక్కువణ

Kannada

ಪ. ರಾಮ್ ಬಾಣ ತ್ರಾಣ ಶಾರ್ಯ-
 (ಮೇ)(ಮನಿ) ತೆಲುಪುದುರಾ ಓ ಮನಸ್‌
 ಅ. ಭಾವು(ಹಾ)ಸಪಡು ರಾವಣ ಮೂಲ
 ಬಲಮುಲ ನೇಲ ಕೊಲ ಜೀಯು (ರಾ)
 ಚ. ತಮ್ಮುಡು ಬಡಲಿನ ವೇಳೆ ಸುರ ರಿಪು
 ತೆ(ಮೃ)ನಿ ಚಕ್ಕಿರ ಪ(ಜ್ಞೋ)ಯಗ ಕನಿ
 ಲೆ(ಮೃ)ನುಕುನು ಇ(ನ್ನಾ)ರಿ ಪೆಲ್ಲ
 ಸಮಯ(ಮೃ)ನಿ ಲೇವಾ
 ಸಮ್ಮತಿಶೋ ನಿಲಬಡಿ ಕೋದಣ್ಣಪು
 ಜ್ಯಾ-ಫೋಷಮು(ಲ)ಶ್ನೇಲ ಜೀಸಿ ತಾ
 ನೆಮ್ಮುದಿ-ಗಲ ತೋಡುನು ಜೂಚಿನುರಾ
 ನಿಜಮೈನ ತ್ಯಾಗರಾಜ ನುತುಡೆಗು (ರಾ)

Malayalam

പ. ರಾಮ ಬಾಣ ತ್ರಾಣ ಶಾರ್ಯ-
 (ಮೇ)(ಮನಿ) ತೆಲುಪುಭೂರಾ ಓ ಮನಸ್‌
 ಅ. ಭಾಮ(ಹಾ)ಸಪಯ್ಯ ರಾವಣ ಮೂಲ
 ಬಲಮುಲ ಗೇಲ ಕುಲ ಜೇಯು (ರಾ)
 ಪ. ತಮ್ಮುಡು ಬಯಲಿನ ವೇಳೆ ಸುರ ರಿಪು
 ತೆ(ಮು)ನಿ ಚಕ್ಕಿರ ಪ(ಜ್ಞೋ)ಯಗ ಕನಿ
 ಲೆ(ಮು)ನುಕುನು ಇ(ನ್ನಾ)ರಿ ಪೆಲ್ಲ
 ಸಮಯ(ಮು)ನಿ ಲೇವಾ
 ಸಮ್ಮತಿಶೋ ನಿಲಬಡಿ ಕೋದಣ್ಣಪು
 ಜ್ಯಾ-ಫೋಷಮು(ಲ)ಶ್ನೇಲ ಜೀಸಿ ತಾ
 ನೆಮ್ಮುದಿ-ಗಲ ತೋಡುನು ಜೂಚಿನುರಾ
 ನಿಜಮೈನ ತ್ಯಾಗರಾಜ ನುತುಡೆಗು (ರಾ)

Assamese

প. ৰাম ৰাণ ত্রাণ শৌর্য-
 (মে)(মনি) তেলুপুদুৰা ও মনসা
 অ. ভাম(হা)সপড়ু ৰাবণ মূল
 বলমুল নেল কুল জেয়ু (ৰা)

চ. তম্ভুড়ু বড়লিন রেল সুর রিপু
তে(ম্য)নি চক্রের পঞ্চীয়গ কনি
লে(ম্য)নুচুনু ই(ন্দ্রা)রি পঞ্চ
সময়(ম্য)নি লেবগা
সম্মাতিতো নিলবড়ি কোদণ্ডপু
জ্যা-ঘোষমু(ল)শনুল জেসি তা
নেম্বদি-গল তোডুনু জুচেনুৰা
নিজমেন আগৰাজ নুতুড়ণ (ৰা)

Bengali

প. রাম বাণ ত্রাণ শৌর্য-
(মে)(ম)নি তেলুপুদুরা ও মনসা
অ. ভাম(কা)সপড়ু রাবণ মূল
বলমূল নেল কুল জেয় (ৰা)
চ. তম্ভুড়ু বড়লিন রেল সুর রিপু
তে(ম্য)নি চক্রের পঞ্চীয়গ কনি
লে(ম্য)নুচুনু ই(ন্দ্রা)রি পঞ্চ
সময়(ম্য)নি লেবগা
সম্মাতিতো নিলবড়ি কোদণ্ডপু
জ্যা-ঘোষমু(ল)শনুল জেসি তা
নেম্বদি-গল তোডুনু জুচেনুৰা
নিজমেন আগৰাজ নুতুড়ণ (ৰা)

Gujarati

પ. રામ બાળ ત્રાણ શૌર્ય-
(મે)(મ)નિ તેલુપુદુરા ઓ મનસા
અ. ભામ(કા)સપડુ રાવણ મૂલ
બલમૂલ નેલ ફૂલ જૈથુ (રા)

થ. તમુકુ બડલિન વેળ સુર રિપુ
 તો(મ)નિ ચક્કર પ(ચ્છી)યગ કનિ
 લો(મ)નુચુનુ ઈ(જ્ઞા)રિ પદ્ક
 સમય(મ)નિ લેવગા
 સમતિતો નિલબડિ કોણંડપુ
 જ્યા-ઘોષમુ(લ)શનુલ જેસિ તા
 નુંમદિ-ગલ તોડુનુ જૂથેનુરા
 નિજમૈન ત્યાગરાજ નુતુડગુ (રા)

Oriya

પ. રામ બાળ ત્રાણ શોર્ઝ-
 (મે)(મ)નિ તેલૂપૂદુરા ઓ મનસા
 અ. ભામ(કા)સપઢુ રાખણ મૂલ
 બલમૂલ નેલ કૂલ જેષ્ઠ (રા)
 ચ. તમ્બુઢુ બઢલિન ખેલ સુર રિપુ
 તે(ન્ન)નિ ચક્કેર પ(શ્ચી)યગ કનિ
 લે(ન્ન)નુરુનુ ઈ(દ્રા)રિ પલ્ક
 સમય(ન્ન)નિ લેખગા
 સમાનિદો નિલબડિ કોણંડપુ
 જ્યા-ઘોષમુ(લ)શનુલ જેસિ તા
 નુંમદિ-ગલ તોડુનુ જૂથેનુરા
 નિજમૈન ત્યાગરાજ નુતુડગુ (રા)

Punjabi

પ. રામ બાણ ત્રાણ સૌરજ-
 (હ)(મ)નિ તેલુપુદુરા ઓ મનસા
 અ. ભામ(કા)સપઢુ રાવણ મૂલ
 બલમૂલ નેલ કૂલ જેસુ (રા)
 ચ. તંમુઢુ બડલિન વેલ સુર રિપુ

ਤੇ(ਮਮ)ਨਿ ਚੱਕੇਰ ਪ(ਵਚੀ)ਯਗ ਕਨਿ
ਲੇ(ਮਮ)ਨੁਚੁਨੁ ਬਿ(ਨਦ੍ਰਾ)ਰਿ ਪਲਕ
ਸਮਯ(ਮਮ)ਨਿ ਲੇਵਰਾ
ਸੱਮਤਿਤੋ ਨਿਲਬਡਿ ਕੋਦਣਡਪ
ਜਨਾ-ਘੋਸ਼ਮੁ(ਲ)ਸ਼ਨੁਲ ਜੇਸਿ ਤਾ
ਨੈਮਦਿ-ਗਲ ਤੋਡੁਨੁ ਸੂਚੇਨੁਰਾ
ਨਿਜਮੈਨ ਤਜਾਗਰਾਜ ਨੁਤੁਡਹੁ (ਰਾ)